

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у жовтні 2023 року**

*(оглядова довідка за матеріалами преси,
інтернету та неопублікованими документами)*

**Загальні питання
В Україні**

Італія та Україна підписали угоду про реконструкцію Спасо-Преображенського собору в Одесі, в який 23 липня 2023 року влучила російська ракета. Про це 2 жовтня перед початком виїзного засідання Ради міністрів ЄС із закордонних справ у Києві повідомив віцепрем'єр-міністр і міністр закордонних справ та міжнародного співробітництва Італійської Республіки Антоніо Таяні. Деталюю участі Італії, з її унікальним досвідом в реставраційній галузі, у відбудові культурної спадщини Одеси, було присвячено онлайн-зустріч тимчасово виконуючого обов'язки міністра культури та інформаційної політики України Ростислава Карандеєва з Антоніо Таяні та Послом Італії в Україні П'єром Франческо Дзадзо.

5 жовтня тимчасово виконуючий обов'язки міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандеєв провів зустріч з представниками Міжнародного альянсу захисту культурної спадщини в зоні конфліктів (ALIPH) на чолі з Валері Фріландом. Сторони визначили пріоритетні напрямки співпраці та шляхи їх реалізації. Пропозицією з боку української сторони було взяти під патронат один або декілька зруйнованих об'єктів культурної спадщини та допомогти у проведенні повного спектра реставраційних робіт. Допомога ALIPH у їх відновленні розширить мережу підготовки фахівців у галузі реставрації. Серед потреб України щодо збереження культурної спадщини також – діджиталізація, що включає 3D-сканування, створення реєстрів та баз даних.

З представниками Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні Ростислав Карандеєв обговорив 23 жовтня шляхи подальшої співпраці, зокрема у сфері збереження та промоції української культурної спадщини та інформаційної політики. Учасниками розмови також були заступник директора бюро з питань демократії та врядування Місії USAID в Україні Енн Хоппер, керівник відділу культури Посольства США в Україні Глен Девіс, заступник представника України в Офісі перехідних ініціатив USAID Брук Хардінг та керівник проєктів USAID Вікторія Марченко, а також заступники міністра куль-

тури та інформаційної політики Україна Анастасія Бондар і Тарас Шевченко. Ростислав Карандеєв окреслив бачення стратегії розвитку сфери культури та інформаційної політики в Україні в умовах війни.

Цифровізація української культурної спадщини та протидія ворожій дезінформації стали темами зустрічі команди Міністерства культури та інформаційної культури України з представниками компанії Google. Очільник відомства Ростислав Карандеєв висловив пропозицію щодо партнерства та участі Google у процесі оцифрування музейних артефактів та створення баз даних для зберігання цих об'єктів. Своєю чергою віцепрезидентка Google зі взаємодії з органами державної влади та публічної політики в Європі Аннет Кробер-Ріль висловила пропозиції щодо запуску другої фази Google Arts & Culture у Вашингтоні, долучення до представництва Google на платформі в Давосі з метою промоції української культури та розміщення спільних стендів; продовження співпраці з МКІП у боротьбі з ворожою дезінформацією на платформі YouTube та підтримку розвитку цифровізації культури в Україні. Віцепрезидент Google з питань Центральної та Східної Європи Патрік Ворнкінг висловив готовність інвестувати зусилля у співпрацю з креаторами, включаючи використання штучного інтелекту для спільної роботи.

6 жовтня в Києві, в інформаційній агенції «Укрінформ», відбулось публічне обговорення на тему: «Формування ефективної культурної політики в контексті євроінтеграції України». На початку заходу своє дослідження стану євроінтеграційного прогресу України в сфері культури представила Лінда Берзіня (Латвія), член правління Visionary Culture Foundation, експертка проєкту «Відновлюємо Україну разом» (долучилася онлайн). Під час дискусії експерти обговорили роль культури в євроінтеграції України, а також перспективи й виклики подальшого впровадження наданих у дослідженні рекомендацій. Серед спікерів був заступник міністра культури та інформаційної політики України Тарас Шевченко.

За кордоном

31 жовтня в італійському місті Мілан представників урядів України та Італії, мерів українських та італійських міст, представників культурних інституцій зібрав захід, організований в рамках проєкту «Лабораторія відбудови України» Міланської Трієнале та римського Національного музею мистецтв XXI століття (MAXXI). Метою заходу було розглянути питання збереження та відновлення культурної спадщини України, яка страждає через війну. Особливу увагу було приділено відновленню міста Одеси, патронат над яким взяла на себе Італія, а також реставрації Спасо-Преображенського собору.

Заступник міністра культури та інформаційної політики України Тарас Шевченко виступив онлайн 16 жовтня в Сенаті Бельгії на заході, присвяченому захисту культурної спадщини. Захід було організовано постійним представництвом Бельгії при НАТО і спрямовано на представників країн НАТО. У своєму виступі Тарас Шевченко поінформував про чисельність втрат і руйнувань, завданих українській культурній спадщині та інфраструктурі.

У Парламентській асамблеї Ради Європи відбулося вручення подарунка Раді Європи від України – картини «Hope for Ukraine» («Надія для України»), яка замінить російське полотно. Її презентували постійний представник України при Раді Європи Борис Тарасюк та генеральна секретарка Ради Європи Марія Пейчинович-Бурич. Картину було написано португальським художником Педро Андраде Нуньєсом безпосередньо в холі Палацу Ради Європи 12 жовтня 2022 року під звуки оркестру Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка.

Заступниця Голови Верховної Ради України Олена Кондратюк відкрила у Конгресі Мексики фотовиставку з інформацією та світлинами про злочини, скоєні країною-терористом росією в Україні. Це – спільний проєкт Верховної Ради України та Офісу Омбудсмана України. Окрема частина виставки презентувала матеріали інформаційної кампанії #BringKidsBackUa щодо необхідності повернення додому українських дітей, викрадених рф. Крім того, експозиція містила фото й матеріали, які надали українські фотокореспонденти Євген Малолетка та Ян Доброносів, а також світлини вбитого російськими військовими українського фотожурналіста-документаліста Макса Левіна.

Міжнародна польсько-українська виставка «Варшава – Маріуполь: міста руїн, міста боротьби, міста надії» проходила у Вільнюсі (Литва) та у Нью-Йорку (США). Раніше її також мали можливість відвідати мешканці і гості Києва та Варшави. Виставка складалася з 16 пар фотографій, на яких зафільмовано столицю Польщі під час Варшавського повстання, а також Маріуполь і прилеглі до Києва міста, що постраждали від російської агресії у 2022 році. Експозицію було створено з ініціативи та під почесним патронатом віцеспікера Сейму Польщі Малгожати Гошевської та Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука.

Віртуальна виставка про російську агресію в Україні «Living the war» («Проживаючи війну»), яка з допомогою технологій VR дозволяє зануритись у життя в Україні під час російського вторгнення, демонструвалася у жовтні у Празі (Чехія), на конференції «Forum 2000» та під час другого парламентського саміту міжнародної Кримської платформи, а також під час Варшавського безпекового форуму (Польща) та на конференції віртуальної та доповненої реальності AWE EU у Відні (Австрія). VR-проєкт було створено громадською організацією The Game Changers за технічної підтримки базованої у Києві компанії Sensorama. Проєкт, покликаний донести до міжнародної аудиторії інформацію про воєнні злочини рф та залучити додаткову підтримку України, реалізовано за підтримки Міністерства закордонних справ України та Міністерства цифрової трансформації України. Виставка вже побувала на Globsec Forum у Словаччині, її також упродовж 10 днів показували у Бундестазі Німеччини.

Посольство України у США відкрило 26 жовтня в «Українському домі» у Вашингтоні фотовиставку «Culture Fights Back», створену Українським інститутом у Києві у партнерстві з Міністерством закордонних справ України та Ukrainer, що розповідає історію лідерів громадянського суспільства, письменників, танцюристів, кінорежистів, музикантів, які приєдналися до Збройних сил України. На заході також відбувся показ документального фільму з циклу проє-

кту «Культура vs війна», який презентувала виконавча продюсерка Асоціації «Дивись українське!» Аліна Краснянська. Проєкт «Культура vs війна» втілює низку медійних продуктів у співпраці з видатними українськими діячами культури, які в складі Збройних сил України долучилися до захисту країни від російської агресії та водночас є творцями та носіями української культури. Проєкт реалізує Асоціація «Дивись українське!» за підтримки Європейського Союзу, Фонду «МХП-Громаді» та компанії «Вавілон».

26 жовтня презентацію документальних фільмів проєкту «Культура vs війна» здійснило Посольство України в Киргизстані у співробітництві з Представництвом ООН у Киргизстані. У межах проєкту «Культура vs війна» у вересні відбулося ще 13 міжнародних подій у восьми країнах, серед яких – Латвія, Естонія, Ізраїль, Польща, Німеччина, Канада, Бельгія та Іспанія. Зокрема, проходили покази документальних фільмів про кінооператора Сергія Михальчука, актора й режисера Ахтема Сеїтаблаєва, музичний гурт «Антитіла», письменника Сергія Жадана, подружжя фотографів-документалістів Костянтина й Влади Ліберових, кобзаря Тараса Компаніченка. Також експонувалися фотовиставки проєкту. На багатьох подіях герої проєкту долучались онлайн до обговорення фільмів та представляли проєкт глядачам.

Український інститут став офіційним членом міжнародної організації European Music Council (EMC) – європейської регіональної групи Міжнародної музичної ради (IMC). Члени EMC мають унікальну можливість обмінюватися думками про спільні проблеми та рішення, а також працювати разом над створенням кращих умов для музичного сектору. Це включає участь у музичних конференціях, семінарах та інших заходах, а також участь у програмі обміну між членами EMC. Крім того, Український інститут став партнером спільного проєкту освітніх платформ для сценаристів Less is more (Франція) та Terrarium (Україна). Проєкт покликаний підтримати українських кінематографістів з проєктами малобюджетних ігрових повнометражних фільмів. Наступного року Український інститут долучиться до відбору учасників для участі в програмі.

Міжнародна підтримка України

В Україні

Україну відвідав італійський фотограф Массімо Лістрі. 16 жовтня у Києві він зустрівся з тимчасово виконуючим обов'язки міністра культури та інформаційної політики України Ростиславом Карандєєвим. Йшлося про важливість фіксації об'єктів української культурної спадщини, багато з яких зазнали пошкоджень, як з метою їх відновлення чи реставрації, так і надання туристичної привабливості.

До столиці завітала і всесвітньовідома американська художниця Колетт Міллер, для створення нового муралу на підтримку українців. Відкриття артоб'єкта відбулося 5 жовтня на Арсенальній площі. Ще один мурал художниця залишила у Дніпрі. Стінописи «Крила Ангела» є частиною глобального арт-проєкту Колетт Міллер. Подібні крила прикрашають нетрі Кенії та Міжнародний лондонський аеропорт Хітроу, табір біженців та вишукану стіну сучасного маєтку у Франції, світовий торговий центр у Нью-Йорку і міст у Гарлемі.

Американсько-українська співачка, композитор та волонтер Брія Блессінг разом зі своїм чоловіком Джессі Полом побували в Херсонській центральній бібліотеці імені Лесі Українки, де поспілкувалися з читачами та дали міні-концерт.

Британський історик, журналіст та письменник Тімоті Гартон Еш завітав до Національного реабілітаційного центру «Незламні» Першого медичного об'єднання Львова, аби поспілкуватися із захисниками, які лікуються та відновлюються після поранень, та зібрати їхні історії.

За кордоном

10 жовтня у м. Кауніайнен (Фінляндія) відбувся концерт зірок місцевої опери «Пісні з Фінляндії», гроші з якого підуть на відбудову Чернігівського обласного академічного музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка, що постраждав від удару російської ракети.

У центрі Вільнюса (Литва) відкрито мурал «Незламна». На муралі зображено українську волонтерку з Запоріжжя Тетяну Дробот з роботи українського фотографа Олени Тіти. Фотографію, що лягла в основу муралу, зроблено на острові Хортиця через тиждень після підриву Каховської ГЕС. Художня керівниця проєкту – Ліна Шліпавічюте (Литва), виконавча група – Robot Muralist (Естонія).

У центральній частині Відня (Австрія) з'явився мурал «Українське сонце» у синьо-жовтих кольорах, що прикрасив велику стіну вздовж вулиці Gumpendorfer Gürtel та є частиною великого міського проєкту Wiener Wand. Стінопис створили художниці А. Мовенко та Ю. Бацалюк на замовлення ГО «Центр українських ініціатив». Проєкт втілено за підтримки Міністерства мистецтва, культури і спорту Австрії.

Виставку живописних творів і фотоальбом із репродукціями картин про Україну у Стокгольмі презентував українській громаді і скандинавським шанувальникам своєї творчості шведський художник Карл-Хокан Щеллокер. Виставку, як і фотоальбом-каталог із своїми роботами, він назвав «Погляд художника на Україну».

У книгарнях Франції 17 жовтня з'явився новий роман письменника Марка Леві «Симфонія монстрів», в якому він піднімає тему депортації українських дітей росією.

Американський щотижневик The New Yorker опублікував на своєму сайті англomовний переклад поезії «І небо не вмить, і заспані хвили» Тараса Шевченка. Аудіофайл у виконанні перекладача, громадянина США українського походження Аскольда Мельничука з'явився 23 жовтня. В англійському перекладі вірш називається And the Sky. Окрім сайту він вийшов у номері друкованого журналу The New Yorker.

Визнання Голодомору

Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) 12 жовтня проголосувала за визнання Голодомору актом геноциду українського народу.

25 жовтня Парламент Уельсу підтримав резолюцію про визнання Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу.

Вшанування пам'яті

В Україні

3 жовтня у Національній бібліотеці України імені Володимира Вернадського відбулося відкриття меморіальної дошки валлійському журналістові, який одним із перших розповів про Голодомор в Україні, Гарету Джонсу. Пам'ятну дошку встановили в читальній залі відділу зарубіжної україніки. Бронзову таблицю виготовили у художній майстерні Любові та Мирослава Трут'яків у Торонто за ініціативи мецената, історика українського походження з Канади Любомира Луцюка. Від його імені бібліотеці передано електронний архів Гарета Джонса, який став надбанням книгозбірні.

Інформаційна безпека, медіа

В Україні

За підтримки Програми розвитку Організації Об'єднаних націй (ПРООН) в Україні та фінансування уряду Японії національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр» Міністерства культури та інформаційної політики України спільно з Суспільним Мовленням провів Всеукраїнський урок єдності, присвячений питанням медіаграмотності. Урок транслювали 6 і 13 жовтня на телеканалі «Суспільне Культура» та на YouTube-каналі «Перший». Крім того, у рамках Глобального тижня медійної та інформаційної грамотності, що припав на 23–29 жовтня, «Фільтр» спільно з USAID, IREX та ПРООН в Україні організував національний тест з медіаграмотності. Пройти тест могли пройти усі охочі 25 жовтня на платформі Туреform.

12 і 13 жовтня в Києві відбулася шоста конференція National Media Talk. Її організаторами виступили USAID, «Національна організація медіа» та Internews. Цей захід збирає українську медіаспільноту для діалогу про найважливіші події сьогодення, виклики індустрії, журналістські стандарти під час війни тощо. Медіафорум відкрили директор регіональної місії USAID в Україні Джеймс Хоуп і директор «Інтерньюз – Україна» Джилліан МакКормак.

За підтримки проєкту USAID TCA Міністерство культури та інформаційної політики України розпочало 24 жовтня дводенні тренінги «Стратегічні комунікації для громад», під час яких понад 150 комунікаційників громад вивчали методи боротьби з російськими фейками, способи захисту громадян від впливу рф, створення власних наративів, а також як підвищити рівень довіри до місцевої влади.

У Києві відкрив свій офіс суспільний німецький мовник ARD (Асоціація суспільного мовлення Федеративної Республіки Німеччина). Частиною роботи команди ARD studio Kyiv крім висвітлення поточних подій в Україні, буде створення матеріалів про її історичне минуле, культуру, складові ідентичності українського народу, політичну ситуацію в країні.

За кордоном

Медіарегулятори Латвії, Литви, Польщі, Румунії та України 4 жовтня у Варшаві підписали Декларацію про співпрацю і взаємну підтримку в боротьбі з дезінформацією. Декларація передбачає, що сторони надаватимуть взаємну підтримку заходів у сфері діяльності з аналізу та стримування поширення багатовимірної дезінформації на національному, регіональному і міжнародному рівнях.

Привернути увагу світу до важливої ролі журналістів під час війни, аби притягнути російську федерацію до відповідальності за злочини – з такою метою Європейська федерація журналістів та Національна спілка журналістів України привезли спочатку до Парижа, а потім до Брюсселя фотосвідчення війни. На виставці «Україна: журналісти в зонах бойових дій» представили 26 світлин, серед яких роботи лауреата Пулітцерівської премії та World Press Photo Євгена Малолетки, фотографа інформаційного агентства Associated Press в Україні Єфрема Лукацького, українських воєнних фотографів Костянтина та Влади Ліберових, Яна Доброносова, Дмитра Ключка, Андрія Андрієнка, а також роботи двох журналістів із Франції – Армана Сольдена та Фредеріка Леклерка, які загинули в Україні під час виконання редакційних завдань.

Закордонне українство В Україні

Стефан Романів, Перший віцепрезидент Світового конгресу українців (СКУ), співголова Союзу українських організацій Австралії, та Віторіо Соротюк, віцепрезидент СКУ, голова Українсько-бразильської центральної репрезентації, з 10 по 15 жовтня перебували з робочим візитом в Україні. Провідники СКУ прибули в Київ, аби узгодити спільні комеморативні заходи до 90-х роковини Голодомору, а також докласти зусиль до посилення співпраці України з Глобальним Півднем як через культурну дипломатію, так і адвокацію. Зокрема відбулася зустріч провідників СКУ з тимчасово виконуючим обов'язки міністра культури та інформаційної політики України Ростиславом Карандеєвим. Головна тема зустрічі – напрацювання спільної інформаційної кампанії, яка має об'єднати світ у вшануванні жертв Голодомору-геноциду. З депутатами Київської міської ради провід СКУ обговорив, зокрема, розвиток побратимських зв'язків між Києвом та містами Австралії.

За кордоном

Товариство українців у Фінляндії підготувало перший у цій країні «Сезон культури України у Фінляндії». Його відкрили 15–16 жовтня концерти «Музика давньої і модерної України» музичного колективу «Хорея Козацька» з Києва, цьогорічного лауреата Шевченківської премії України. Перший концерт відбувся в історичному соборі міста Тампере. Другий – у гельсінській Церкві у скелі. Зібрані під час концертів кошти буде використано на благодійні цілі для України. Програма «Сезону» продовжилася 26–29 жовтня на Гельсінському книжковому ярмарку, де цього року вперше було представлено українську програму – стенд і три події, організовані Товариством українців у Фінляндії у партнерстві із Українським інститутом та за підтримки Міністерства освіти і культури Фін-

ляндії, міста Гельсінкі, Центру промоції мистецтв у Фінляндії. Так, у перший день ярмарку на фестивалі «Вино та їжа 2023» з успіхом пройшла презентація «Україна: Їжа та історія». Українську гастрономічну культуру представляла культуролог Олена Брайченко. Український письменник О. Михеда у Гельсінкі взяв участь у розмові з фінською письменницею Софі Оксанен «Українське сісу – хто і що дає українцям силу переживати драматичні події?». Розмова відбувалася навколо нової книжки Михеда «Позивний для Йова. Хроніки вторгнення», яка вийде у червні 2024 року в англійському перекладі у Великій Британії. У завершальний день відбулася дискусія «Дитяча література під час війни в Україні», в якій взяли участь фінська письменниця Марія Турчанінофф, фінський перекладач з української Ееро Балк та ін. 28 жовтня у рамках «Сезону» у м. Порвоо відбувся український концерт «Щоденники надії», на якому виступили хоровий колектив «Переспів» Товариства українців у Фінляндії, солістковокалістки Софія Яковишина, Анастасія Снетко та Ельвіра Гребенюк, піаністка Марина Крамаренко, дитячий танцювальний колектив під керівництвом Олександри Сандблом.

Товариство української культури в Угорщині вже вдруге представило на 28-му Будапештському міжнародному книжковому фестивалі українську національну меншину, що активно працює над поширенням та популяризацією українських видань в Угорщині та світі. Цьогоріч співorganizатором українського стенда стала Фундація української книги в Угорщині «UNABOOK», а офіційними партнерами виступили Посольство України в Угорщині, Державне самоврядування українців Угорщини, Перша українська бібліотека ім. Маркіяна Шашкевича в Угорщині, Товариство «UNE» та декілька видавництв з України, зокрема «Ранок», «Антологія» і друкарня «Соцінтел».

Понад 100 танцюристів з України, а також з Нью-Йорка та Пенсильванії приїхали до Вашингтона (США) показати історію та культуру своєї історичної батьківщини на Всесвітньому культурному фестивалі. Вони затанцювали Гопак, поставити який взялася директорка танцювальної школи «Волошки» з Філадельфії Лариса Спішич. Для цього їй довелося об'єднати кілька ансамблів. Загалом понад 17 тис. артистів зі 180-ти країн світу представляли свої народи на Всесвітньому культурному фестивалі. Презентація українців мала назву «Серце України».

У Гамбурзі 2 та 3 жовтня відбулося святкування Дня німецької єдності, на якому були представлені громадські організації та національні громади міста, зокрема й українська громада. Під час святкування працював український намет, де можна було скуштувати національні страви, придбати українські сувеніри чи взяти участь у творчих воркшопах. На відвідувачів також чекав виступ українських музикантів Гамбурга, які підготували спеціально для свята сценічну програму, присвячену українській культурі. Крім того, у церкві Hauptkirche St.Petri поміж професійних німецьких хорів виступив український хор при УГКЦ м. Гамбург.

Перший фестиваль «Українські дні» організувала Асоціація українців Люксембургу LUkraine спільно з мерією міста Еш-сюр-Альзетт (Велике Герцогство Люксембург). На центральній площі Еш-сюр-Альзетта та в театральній

залі проходила виставка українських художників «Графіка воєнного часу». Про роль мистецтва у воєнний час дискутували український театральний актор та режисер Влад Троїцький та співзасновниця студії «Арт-Територія Україна» Марія Маниленко. Також програма фестивалю включала показ документально-музичної вистави Влада Троїцького «Серце матері». Усі кошти, зібрані під час заходів, підуть на благодійні проекти для України асоціації LUkraine.

Союз українців у Великій Британії запросив на благодійний концерт класичної музики від українських виконавців, який відбувся 13 жовтня з метою збору коштів для дитячого будинку в Мишуриному Розі Дніпропетровській області. Спеціальні гості концерту – солістка Національної оперети України Мар'яна Боднар, яка виступила у супроводі піаністки Світлани Шаміної, Софія Матвієнко (флейта) та Нік Шева (фортепіано).

Українські артисти, які продовжують займатися улюбленою справою за кордоном, виступили на концерті у Празі. Захід відбувся 15 жовтня за організації громадських ініціатив «Нова Україна», «Українська ініціатива в Чеській Республіці», Будинку національних меншин м. Праги та за підтримки міської частини Прага 4.

Асоціація українських організацій в Естонії разом із Спілкою української молоді в Естонії та за сприяння FRESH PRODUCTION GROUP запустила Дитячий кіноклуб, який діятиме в різних містах Естонії. У рамках Українського кіноклубу відбудуться покази фільмів рідною мовою для дітей та їхніх батьків, які були вимушені залишити країну. 14 жовтня запросили на перший кінопоказ лицарської фентезі-казки «Джура Королевич» режисера Антона Гойди в Таллінні, в кінотеатрі Sõprus.

Громада українців в Японії НПО «Краяни» представила українську культуру на міжнародному фестивалі в м. Мітака. Відбулися концерти хору та хореографічної студії «Дукачі», дегустація української національної страви – борщу, діяв сувенірний куточок. Усі вторговані кошти від заходу підуть на проекти допомоги Україні.

Представники України та Посол України в Йорданії Мирослава Щербатюк взяли участь у 59-му щорічному Дипломатичному базарі, який проходив 7 жовтня у молодіжному центрі імені Короля Хусейна. Під час цього заходу було представлено різноманітну продукцію українського виробництва, вироби мистецтва, а також окрему культурну програму.

Українська спілка в Анкарі (Туреччина) організувала на честь українських воїнів 22 жовтня благодійний фестиваль «Нескорені». На гостей чекав благодійний ярмарок, святковий концерт та українська музика упродовж дня, фотовиставка «Нескорені», майстеркласи для дітей тощо.

Світовий конгрес українців вручив нагороди за вагомий внесок у розбудову діаспори та/або України. Медаль святого Володимира отримали 44 представники міжнародних організацій за чотирма категоріями. Зокрема у колективній номінації нагороду отримали Об'єднання українців у Польщі Відділ у Перемішлі, а також Парламент Естонії.

Фестивалі В Україні

Учасниками художньої резиденції, що відбулася в межах цьогорічного аудіовізуального фестивалю «Фантазери» (20–22 жовтня; селище Ясіня Рахівського району Закарпатської області) стали Зе Упітіс (Латвія), Гліб Бурнашев (Польща), Кирило Константинов (Польща), Ерік Драб (Словаччина), Ніколас Олівер Ліман (Австрія), Павло Стерець (Чехія), Ванда Гумінілович (Угорщина), Арпад Надь (Австрія). Серед учасників музичної резиденції представником із за кордону був Scanners123 (Румунія). Захід відбувся за фінансової підтримки Міжнародного Вишеградського фонду та Goethe-Institut.

За кордоном

22 жовтня в японському місті Хіросіма пройшов фестиваль «Higashihiroshima International Festa-2023», на якому представники японських громадських організацій, студентська молодь, діячі культури і громадськості ознайомилися з українськими традиціями, обрядами, народними ремеслами. Серед іншого, на святі були представлені вироби українських майстринь ручного переборного ткацтва із Кролевця на Сумщині. Японці купували сувеніри та вносили пожертви на підтримку ЗСУ.

Україну було представлено також на Глобальному молодіжному фестивалі розмаїття/«2023 Global Youth Diversity Festival» в Сеулі (Південна Корея). Учасники фестивалю ознайомилися з традиційними ремеслами та фотовиставкою з краєвидами України.

Музика В Україні

З 29 вересня по 8 жовтня у Львові проходив ХХІХ Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти». У його рамках 1 жовтня відбувся концерт-нагородження лауреатів ІІ Всеукраїнського композиторського конкурсу імені Мирослава Скорика. Усі твори було презентовано у виконанні симфонічного оркестру Львівської національної філармонії під орудою польського диригента Вінсента Козловського. Ще один виступ іноземного гостя відбувся на завершальній події фестивалю – симфонічному концерті «Синергія».

Завдяки фінансуванню з фонду «Projektfonds Ukraine 2023» Міністерства закордонних справ Німеччини та Goethe-Institut реалізовано концерт, що відбувся 14 жовтня у столичному Будинку актора за участі Академічного симфонічного оркестру INSO-Lviv Львівської національної філармонії та української джазової співачки Тамари Лукашової (Україна – Німеччина). Програма концерту мала назву «Спалах» та складалася з пісень, музику до яких написала Тамара Лукашова.

У жовтні стартував мінітур з презентацією музичного альбому SKOVORODANCE, в якому музиканти переосмислили поетичну творчість українського філософа Григорія Сковороди. Проект втілюється за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Goethe-Institut в Україні, Культурно-просвітнього центру «Будинок Нюрнберга», RAZOM та фінансується

ся коштом допомоги урядів Великої Британії, Канади, Сполучених Штатів Америки, Швеції, Швейцарії та Фінляндії. Проєкт ініціював Харківський літературний музей, який досліджує та популяризує українську культурно-історичну спадщину. До створення альбому долучилися український письменник і музикант Сергій Жадан, саунд-продюсерами платівки виступили українсько-німецький музикант і діджей Юрій Гуржи та тернопільський мультиінструменталіст і звукорежисер Лесик Омодада.

Незалежна організація Music Export Ukraine оголосила open call на приймання заявок від українських артистів, які хочуть співпрацювати з колегами із за кордону. Цьогоріч проєкт розрахований на 20 колаборацій, результати будуть презентовані наприкінці 2023 року. Мета проєкту – допомогти налагодити зв'язок між українськими та європейськими музикантами й продюсерами.

За кордоном

Оперну і камерну співачку українського походження Ольгу Пасічник, яка вже понад 20 років живе і працює у Польщі, нагороджено державною відзнакою Польщі – Золотою медаллю Gloria Artis за заслуги в культурі.

Український музичний гурт «Хорея козацька», повертаючись із двох концертів з Фінляндії, де виступав на запрошення Товариства українців у цій країні, дав концерт 17 жовтня у столиці Польщі, у греко-католицькій церкві Успіння Пресвятої Богородиці. Концерт був безкоштовним, проте усі охочі могли підтримати музикантів добровільною пожертвою.

У Ризі (Латвія) відбулися два великі концерти «Своїй країні, своєму народові» Хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи під керівництвом В. Волонтира. Разом із ним виступили два місцеві колективи: жіночий Ризький камерний хор та споріднений з ним дівочий хор «Рига». Перший концерт пройшов у концертній залі Ave Sol (колишня Церква Святих Петра і Павла). Другий – у Ризькому палаці школярів та юнацтва.

Театр

В Україні

5 жовтня у Львові розпочався міжнародний театральний фестиваль «Золотий лев-2023». Сценічні вистави «Золотого лева» показували упродовж п'яти днів у кількох театрах Львова. Зокрема на сцені театру «Воскресіння» відбувся виступ театру «2 Ве» (Данія-Україна) з виставою «Спецоперація» А. Зіновенко. А 7 та 8 жовтня на глядачів чекали вуличні дійства, участь в яких взяв, зокрема, комедійний французький актор Пет Белланд. Також серед іноземних учасників був театр «VOSA» із Чехії з вуличною виставою «Перший крок».

Театральні колективи з Болгарії, Грузії, Литви та Польщі долучилися дистанційно до XII+I Відкритого театального фестивалю «Номо Ludens» («Людина, що грає»), який тривав 1–8 жовтня у Миколаєві.

Німецькі колективи „Futur 3” з Кельна та „Neue Bühne” із Зенфтенберга спільно з Львівським театром імені Лесі Українки привезли у Чернівці гостьову виставу із назвою «Я хочу жити!» про страждання дітей у роки Другої світової війни. Її показ пройшов 3 жовтня у Чернівецькому обласному музично-

драматичному театрі імені Ольги Кобилянської. Постановку створено за мотивами віршів чернівецької німецькомовної поетеси єврейського походження Зельми Меєрбаум.

За кордоном

Артист Національного академічного драматичного театру імені І. Франка (Київ) О. Рудинський здобув премію як найкращий молодий актор на Міжнародному театральному фестивалі MESS у Сараєво (Боснія і Герцеговина). Його відзначено за роль Калігули у виставі І. Уривського «Калігула» за п'єсою Альберта Камю. Ця вистава також отримала спеціальний приз від медіаспонсора фестивалю MESS, «Радіо Сараєво» – «Звук MESS». Вистава 30 вересня відкрила фестиваль, який тривав до 8 жовтня.

Одеський національний академічний театр опери та балету виступив на сцені афінського театру «Іродіум». 2 жовтня із аншлагом пройшов балет Л. Мінкуса «Дон Кіхот» у супроводі оркестру Одеської опери під орудою заслуженого артиста України Ігоря Чернецького. Виставу відвідали Посол України у Грецькій Республіці Сергій Шутенко та представники посольств 16 країн, що діють на території Греції. А в рамках гастролей Одеської опери, які розпочалися 20 жовтня, балетна трупа театру представила увазі європейських глядачів виставу Б. Павловського «Білосніжка» в афінському театрі «Мегарон» (Греція), а оперна трупа, хор та оркестр театру – оперу «Трубадур» Дж. Верді у Бельгії і Нідерландах.

Актори Львівського національного академічного драматичного театру ім. М. Заньковецької виступали 27 жовтня на сцені празького театру Divadlo U Nasiců в Чехії, де показали виставу «Катерина» за твором Тараса Шевченка.

Кіно

В Україні

52-й Міжнародний фестиваль «Молодість» відбувся з 21 по 29 жовтня за підтримки Держкіно, Goethe-Institut, посольств Швейцарії, Італії та США, а також Італійського інституту культури в Україні. «Молодість» так само вперше за тривалий період відбулася в повноцінному офлайн-форматі: міжнародний, національний і документальний конкурси, дитячий конкурс Teen Screen і насичена позаконкурсна програма. Основний конкурс «Молодість» – повнометражний або міжнародний. Ця секція презентувала масштабне географічне охоплення (від Монголії до Коста-Рики). Покази проходили у кінотеатрах «Жовтень» і «Краків». В останньому відбулася також церемонія нагородження переможців. Гран-прі «Скіфський олень» 52-го Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість» отримав повнометражний дебютний фільм «Дальва» режисерки Еманюель Ніко (Франція, Бельгія). Найкращим повнометражним фільмом міжнародного конкурсу було визнано стрічку «Втрачений рай» Зено Гратона (Бельгія, Франція). Спеціальні відзнаки отримали фільм «Скарб» Луни Кармун (Велика Британія) і драма «20 тисяч видів бджіл» Естібаліс Урресолі Солахурен (Іспанія). Перемогу в короткометражній секції міжнародного конкурсу здобув фільм «Речі, про які ми не чули», режисером якого є Рамазан Кіліч (Туреччина).

Спеціальні відзнаки – «Сука» Карли Мело Гампер (Колумбія, Франція) та «Принесені в жертву» Ауреліє Олівейра Перне (Швейцарія, Португалія). Переможцем конкурсу документальних повнометражних дебютів став фільм Лесі Кордонєць «Переступаючи кордони» (Швейцарія). Спеціальні відзнаки журі документального конкурсу – «Затемнення» Наташі Урбан (Норвегія) та «Anhell69» Тео Монтойї, (Колумбія, Румунія, Франція, Німеччина). Найкращим фільмом секції Teen Screen став фільм «Малече» Зари Двінгер (Польща, Нідерланди). Дипломи отримали фільми «Боєць», режисер – Кам'ел Шоунаар (Нідерланди) та «Блиск моря», режисер – Дом'єн Хейхе (Бельгія, Нідерланди). Національний конкурс українських повнометражних фільмів Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість» цього року його приймав Гамбурзький кінофестиваль, який проходив з 28 вересня по 7 жовтня. У конкурсній програмі брали участь сім українських повнометражних ігрових фільмів. Перемогу здобув фільм «Як там Катя?» режисерки Христини Тинькевич. До складу журі входили, зокрема, українсько-німецька акторка Аліна Левшин та австрійський режисер Давід Вагнер. У різних позаконкурсних секціях було показано призерів Каннського, Карловарського й Берлінського фестивалів і фестивалю «Санденс». Крім того, у секції «Фестиваль Фестивалів» відбулася українська прем'єра нової стрічки Рюске Хамагучі «Зла не існує», яка отримала Срібного лева (Гран-прі журі), приз FIPRESCI та ще три нагороди на Венеційському кінофестивалі.

З 12 до 18 жовтня у столичному кінотеатрі «Жовтень» проходив VII Міжнародний фестиваль арткіно «Київський тиждень критики». У його програмі відбулися покази 26 стрічок у чотирьох секціях, серед яких міжнародна, «Фокус: Україна – Польща» та ретроспективна «Людина з кіноапаратом», присвячена залаштункам світової кіноіндустрії. Традиційно до міжнародної програми відібрали свіжі хіти з найбільших світових кінофестивалів: «Опале листя», режисер – Акі Каурісмькі (Фінляндія, Німеччина; приз журі Каннського кінофестивалю – 2023, найкращий фільм 2023 року за версією Міжнародної асоціації кінопреси (ФІПРЕССІ); «Солодкий Схід», режисер – Шон Прайс Вільямс (США; приз журі фестивалю американського кіно у Довілі); «Тотем», режисер – Ліла Авілес (Мексика, Данія, Франція, приз екуменічного журі Берлінського міжнародного кінофестивалю – 2023, офіційна програма, Міжнародний кінофестиваль у Сан-Себастьяні, 2023), «Химера», реж. – Аліче Рорвахер (Італія, Франція, Швейцарія; Офіційна програма: Каннський кінофестиваль, 2023, Міжнародний кінофестиваль у Торонто, 2023, Кінофестиваль у Нью-Йорку, 2023), «Знамення», реж. – Балоджі (Бельгія, Нідерланди; нагорода «Новий голос», програма «Особливий погляд», Каннський кінофестиваль, 2023, офіційна програма: Лондонський кінофестиваль, 2023, Міжнародний кінофестиваль у Карлових Варах, 2023, Кінофестиваль у Сіднеї, 2023), «Анатомія падіння», реж. – Жюстін Тріє (Франція; Золота пальмова гілка, Каннський кінофестиваль, 2023, Приз глядацьких симпатій, Міжнародний кінофестиваль у Локарно, 2023, офіційна програма: Міжнародний кінофестиваль у Торонто, 2023, Міжнародний кінофестиваль у Сан-Себастьяні, 2023), «Прісцилла», реж. – Софія Коппола (США, Італія;). Інша програма фестивалю – «Фокус» – об'єднала шість прем'єр українського та польського кіно. Куратори фестивалю обрали для програми три

стрічки, які найкраще дають уявлення про стан польського кінематографа. З іншого боку, команда кінокритиків з Польщі обрала три фільми, що відображають український кінопроцес, із його жанровими та авторськими пошуками. Кіно Польщі представляли «Зелений коридор» реж. – Агнешка Голланд (Польща, Чехія, Франція, Бельгія 2023), «ІА», реж. – Єжи Сколімовський (Польща, Італія, Велика Британія, 2022), «Дівчина з...», реж. – Малгожата Шумовська, Міхал Енглерт (Польща, Швеція, 2023). Також поза програмами відбулося два покази короткометражного фільму Педро Альмодовара «Дивний спосіб життя».

10-й Міжнародний фестиваль актуальної анімації та медіа мистецтва проходив з 4 по 8 жовтня на території першого інноваційного парку в Україні – UNIT.City. Тема LINOLEUM 2023 – «Життя-Буття». У міжнародному конкурсі за головний приз змагалися 42 фільми. Найкращу з анімацій обирали польська режисерка анімації Марта Пайєк, британська продюсерка інноваційних анімаційних фільмів Абігейл Еддісон, португальський режисер Педру Серразіна. Гран-прі фестивалю LINOLEUM 2023 отримала режисерка угорського походження Флора Анна Буда за анімаційний фільм «27». Ще три картини здобули спеціальні відзнаки журі: за «делікатне зображення життя самотньої жінки середнього віку, виразну техніку стоп-моушн анімації та витончену роботу над персонажами та оповіддю» спеціальну відзнаку від Абігейл Еддісон отримала робота «Диво» Нінке Дойц (Бельгія). Марта Пайєк відзначила «Сімейний портрет» (Леа Відаковіч, Хорватія) як «атмосферний портрет родини на зламі епох та чуттєву анімацію». Нагороду за найкращий фільм у конкурсі комерційної анімації здобула робота «Щастя!» аргентинського режисера Пабло Рафаеля Ролдана. Конкурс комерційної анімації оцінювали, зокрема, аргентинський аніматор Данте Сабайя; режисер анімації родом з Іспанії Пабло Баярін. Також спецвідзнаку отримала робота «Ride on Joyfulness» (Лей Лей, Китай) за «оригінальний погляд у підході до комерційної анімації та за створення унікального нового світу із власними законами й екзистенційними емоціями». Національний конкурс оцінювали, зокрема, Пьотр Кардас – ініціатор і директор Фестивалю анімаційних фільмів O!PLA та засновниця продакшн-компанії ART SHOT, член правління Асоціації анімації Литви Агне Адомене.

5 жовтня в кінотеатрі «Жовтень» стартували Дні польського кіно – проект Польського Інституту в Києві. У межах кіномарафону традиційно було представлено найрезонансніші проекти польського кінематографа. Цього разу фільмом-відкриттям став режисерський дебют Даміана Коцура «Хліб і сіль».

Кінофестиваль «Молодість» разом з Посольством Італійської Республіки в Україні та Італійським інститутом культури в Україні продовжив цикл показів фільмів «Клуб італійської кінокласики» у кінотеатрі «Жовтень» з 20 вересня. Фільми демонструвалися мовою оригіналу з українськими й англійськими субтитрами. У програмі показів: 20 вересня – комедія «Візитер» режисера Антоніо П'єтранджелі; 27 вересня – воєнна драма «Генерал Делла Ровере» режисера Роберто Росселліні; 4 жовтня – детектив «Криваво-червоний» режисера Даріо Ардженто; 11 жовтня – драма «Солодке життя» режисера Федеріко Фелліні.

5 жовтня в український прокат вийшов документальний фільм режисерів О. Гібелінди й А. Литвиненка «Міста та їхні герої». Створення кіноальманаху

стало можливим завдяки сприянню Проєкту USAID «Економічна підтримка України». А з 26 жовтня у кінотеатрах країни стартував показ історичної драми «ШТТЛ» французького режисера Аді Волтера. Стрічка є копродукцією України та Франції.

У рамках проєкту «Досвід української ідентичності в історичному аспекті на теренах Чернігівщини і Київщини. Вплив героїв минулого на вибір сучасників під час гібридної війни», що реалізується ГО «Сучасне українське кіно» за сприяння міжнародного фонду «Партнерство за сильну Україну» і фінансується за рахунок допомоги урядів Канади, Фінляндії, Швеції, Швейцарії, Великої Британії та Сполучених Штатів Америки, відбулися покази документальних фільмів про видатних українців із циклу «Гра долі» студії «Віател»: «Олександр Довженко. Загублена любов» – у Сосниці Чернігівської області; фільми «Обожнювана. Марія Заньковецька» та «Михайло Коцюбинський. Бистроплинний сон» – у Ніжині; «Симон Петлюра» – у Прилуках.

За кордоном

39-й за ліком Варшавський міжнародний кінофестиваль відбувся з 5 до 15 жовтня. Від України на ньому було показано дев'ять стрічок (усі вони зняті у копродукції), з них 3 створені за державної підтримки: «Дім за склом» режисера Тараса Дроня (міжнародний конкурс), «БожеВільні» – режисера Дениса Тарасова (конкурс перших/других фільмів), «Залізні метелики» – режисера Романа Любого (конкурс документальних фільмів). Перші дві мали світові прем'єри у рамках Варшавського міжнародного кінофестивалю. Зокрема стрічка «БожеВільні» отримала спеціальну відзнаку (Special mention) у конкурсній програмі перших і других повнометражних робіт молодих режисерів Competition 1–2. Нагороду за найкращий повнометражний документальний фільм отримали режисери словацько-чесько-української копродукційної стрічки «Фотофобія» – Іван Остроховській і Павол Пекарчик. Україну також було представлено у журі. Одразу три українські митці судили конкурсантів: письменник Юрій Андрухович – основну програму, продюсер Олег Щербина – конкурс документальних фільмів і акторка Маша Кондакова – конкурс короткого метра. Крім того, 12 жовтня у Варшаві відбувся Український день за участі голови Державного агентства України з питань кіно Марини Кудерчук та голови Ради з державної підтримки кінематографії в Україні Артема Колюбаєва та ін. Обговорено поточний стан справ у кіноіндустрії в Україні.

З 25 по 29 жовтня відбувся Фестиваль українського кіно в Берліні (Ukrainian Film Festival Berlin), організований незалежною ініціативою Pivka films з метою популяризації українського кіно у світі. Фільмом-відкриттям фестивалю було обрано створену за підтримки Держкіно стрічку «Залізні метелики» режисера Романа Любого, який разом із кінооператором та продюсером Андрієм Котлярем представляли фільм публіці. До основної програми кінофестивалю відібрано стрічки «Залізні метелики», «Ми не згаснемо» Аліси Коваленко, «Ля Палісіада» Філіпа Сотниченка, а також «Ти мене любиш?» Тоні Ноябрьової. Програма UA Hits включала два українські фільми – «Люксембург, Люксембург» режисера Антоніо Лукіча та «Довбуш» режисера Олесья Саніна.

28 та 29 жовтня на Ukrainian Film Festival Berlin Український інститут у співпраці з Goethe-Institut та командою фестивалю представили дві панельні дискусії: «Деколоніальний погляд на українське кіно», що об'єднала міждисциплінарну групу кінематографістів, науковців та кінокритиків з України та Німеччини, та «Виклики українських кінематографістів», в якій взяли участь українські продюсери та режисери.

У ризькому історичному кінотеатрі Splendid Palace 12 жовтня стартував десятий Ризький міжнародний кінофестиваль (Riga IFF), який тривав до 22 жовтня. На ньому, серед інших, було представлено роботи українських митців: в основній конкурсній програмі – словацько-чесько-український фільм Івана Остроховського та Павола Пекарчика «Фотофобія», у конкурсі «короткого метра» – фільм Н. Ільчук «Сьома зміна».

Понад 60 українських фільмів, знятих за останні роки, було представлено на UKRAINA FESTIWAL FILMOWY у Варшаві (Польща). Фестиваль покликаний популяризувати український кінематограф на території Польщі. Подія залучилася підтримкою Українського інституту, Міністерства культури та національної спадщини Польщі, а також Польського інституту кіномистецтва. Фестиваль відбувся під гаслом «Обличчя України», а також містив секції ретроспективи: «кіно незалежності», «Голодомор» та «Анджей Вайда українською» та «конкурс на найкращий короткометражний фільм». Також журі обрали найкращий ігровий та найкращий документальний фільми. Церемонія нагородження переможців кінофестивалю відбулася 24 жовтня. Згідно з рішенням журі, зокрема, найкращим повнометражним фільмом став «Ля Палісіада» режисера Філіпа Сотниченка, найкращим документальним фільмом – «Звідки куди» режисера Мачека Хамели, а найкращим короткометражним фільмом – «День вчителя» режисера Олексія Пасічника.

Документальний фільм «Звідки куди» польського режисера Мачека Хамели про евакуацію українців на початку повномасштабного вторгнення росії отримав нагороди на кінофестивалях у Швейцарії, Франції та Німеччині. Зокрема стрічка здобула перемогу у номінації «Найкращий документальний фільм» на Кінофестивалі у Цюриху (Zurich Film Festival). Також вона отримала Політичну кінопремію від фонду Фрідріха Еберта (Friedrich Ebert Foundation's Political Film Award) на кінофестивалі у Гамбурзі (FilmFest Hamburg). Фонд Еберта нагороджує стрічки із соціально важливим контекстом. Крім того, фільм було відзначено на французькому кінофестивалі «Війна на екрані» (War on Screen International Film Festival) – тут йому вручили «Головну нагороду міжнародного журі». На ще одному кінофестивалі у Франції – Festival 2 Cinema de Valenciennese – фільм отримав одразу три нагороди: Гран-прі, Нагороду від критиків та Нагороду від студентів. «Звідки куди» також став фільмом-відкриттям 16-го Фестивалю кіно Центральної та Східної Європи CinEast, що тривав 5–22 жовтня в Люксембурзі.

За кордоном демонструвалися українські кінострічки: 21 жовтня в німецькому місті Регенсбург (кінотеатр «Regina Kino») – українська комедія режисера Олега Зборовського «Велика прогулянка» та історичний екшн «Довбуш» режисера Олеся Саніна (перший показ пройшов 30 вересня); 26 жовтня в Амс-

тердамі (Нідерланди), а 30 жовтня в нідерландському місті Тілбург – воєнна драма «Мирний-21» Ахтема Сеїтаблаєва (стрічку режисер представляв особисто); у приміщенні представництва Європейської комісії в Любляні (Словенія) – документального фільму військового кореспондента Андрія Цапленка «Абсолютне зло»; в Українському Інституті в Словаччині – «Снайпер. Білий ворон» режисера Мар'яна Бушана. Крім того, у кінотеатрах Південної Кореї з'явився український анімаційний фільм «Мавка. Лісова пісня», створений за мотивами драми-феєрії Лесі Українки. Мультфільм створено за Державної підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). «Мавка. Лісова пісня» стала доступною онлайн у Польщі. Після прокату «Мавки» у кіно, мультфільм представлено до перегляду українською та польською на VOD-платформах. А саме, на таких: Ciineman.pl, Cyfrowy Polsat, Cyfrowy Polsat/ipla, NC+ GO Canal+, Canal+ OTT, Onet, Orange, Play, Player/TVN, Toya, UPC. Українська стрічка «Найкращі вихідні» режисера В. Климчука вийшла на американській стрімінговій платформі Netflix.

У французькому місті Тулуза на Cartoon Forum показали розробку та перші деталі нового анімаційного серіалу «Мавка». Разом з французькою компанією TeamTo автори представили аудиторії розширену концепцію проекту, нових героїв і нові відеоматеріали.

Візуальні мистецтва

Фестиваль сучасного колажу CUTOUT COLLAGE FESTIVAL KYIV-PARIS 2023 цього року проходив на двох артмайданчиках – у Києві та Парижі. Для обох майданчиків було обрано одну назву цього річного фестивалю – «Свобода». До її осмислення кураторська команда підійшла через індекс свободи людини. Київська локація події – Центр сучасного мистецтва M17. В його стінах з 15 вересня до 29 жовтня відвідувачі ознайомилися з оригінальним аналоговим, цифровим та анімованим колажем 96 художників за кількома виставковими блоками. Запрошені закордонні митці: Маріса Маестре, Ребека Елізегі (Іспанія), Морган Джессі Лаппін (США), та Маїте Джейн (Бельгія). Також було представлено переможців українського та міжнародного open-call: відкрите запрошення на участь у фестивалі дало можливість об'єднати найкращі роботи митців з України та зі всього світу, зокрема, з Італії, Сингапуру, Мексики, Австралії, Канади, Іспанії та інших європейських країн. Крім виставки, фестиваль CUTOUT представив програму публічних подій.

Цьогоріч відбулася X едіція графічного конкурсу «Індекс імені Маріуша Казани». Цей польсько-український мистецький проект реалізується з ініціативи Генерального Консула Республіки Польща у Львові для вшанування пам'яті польського дипломата Маріуша Казани. Завданням Конкурсу є розвиток польсько-української співпраці, промоція та підтримка молодих українських митців, популяризація польської графіки. Участь у реалізації проекту беруть Львівська національна академія мистецтв, Академія образотворчого мистецтва у Варшаві, Академія образотворчого мистецтва ім. Яна Матейка у Кракові, Академія образотворчого мистецтва та дизайну імені Євгеніуша Гепперта у Вроцлаві, а також Фонд імені Маріуша Казани. Членами журі конкурсу є представники організа-

тора – Генерального Консульства Республіки Польща у Львові та співорганізаторів – представники Фонду імені Маріуша Казани та професори з Польщі та України. Учасниками конкурсу є студенти та випускники Львівської національної академії мистецтв. Традиційно конкурс супроводжують виставки польської графіки, широко презентуючи творчі пошуки професорсько-викладацького складу партнерських навчальних закладів. Так цього року у рамках проекту відбулися виставка конкурсанти Х єдиції та лауреата IX єдиції Йончі Савенка; виставка графіки «Зображення природи» Блажея Остоя Льніського – у галереї Львівської національної академії мистецтв; виставка «Curiosity» Агнешки Цеслінської – у Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького; урочистість надання почесного звання Doctor Honoris Cause Львівської національної академії мистецтв ректорові Академії образотворчого мистецтва у Варшаві проф. Блажею Остоя Льніскі – у ЛНАМ.

5 жовтня в галереї протестного мистецтва Музею Майдану відбулося відкриття художньої виставки «Майдан. Аркан». Захід організували благодійна організація «Українське фулбрайтівське коло» (УФК) та Національний музей Революції Гідності на честь 10-ї річниці Революції Гідності та 10-ліття УФК. На виставці було представлено серію робіт Мар'яна Луніва. У відкритті заходу взяли участь т. в. о. міністра культури Ростислав Карандеєв й аташе з питань культури Посольства США в Україні Глен Девіс. В межах події також відбулась презентація книги про Майдан американських авторок Джесіки Жихович, Софії Вілсон та Емілі Ченнел-Джастіс.

У Києві відкрилася виставка «Український і американський поп арт» у галереї «Vakulenko Art», де роботи американських митців (Енді Воргола (1928 – 1987) і Роя Ліхтенштейна (1923 – 1993)) було поєднано з полотнами японця Текесі Мураками та українців: Романа Мініна, Олександра Ройтбурда, КАWS і Bearbrick, Саші Чичкан, Максима Мамсікова, Марка Калева Костабі, Олексія Сая, Сергія Якименка, Василя Дмитрика та ін.

Художники з Польщі (Познань, Катовіце, Ченстохова) взяли участь у виставці художніх робіт, присвячених Гальщці Острозькій, у Львівському музеї історії релігії. Рефлексії 35 митців (у тому числі з України) втілилися у живописі, графіці, інсталяції, плакаті. Кураторка проекту – старша наукова співробітниця музею Софія Каськун.

За кордоном

Французька столиця Париж уперше приймала Фестиваль сучасного колажу CUTOUT COLLAGE FESTIVAL KYIV-PARIS 2023. Майданчиком для фестивалю в Парижі стала галерея Le Bonheur Est Dans L'Instant. Там роботи колажистів показували з 8 до 24 вересня. Куратор і засновник галереї Le Bonheur Est Dans L'Instant Ксав'є Гра запросив українських художників поділитися своїми роботами, створеними безпосередньо в умовах війни.

5 жовтня відкрилася Київська бієнале. Відень (Австрія) став головним місцем проведення бієнале цього року. У віденській галереї Augarten Contemporary стартувала 17 жовтня й триватиме до 17 грудня головна виставка (куратори – Сергій Климко, Гедвіг Заксенгубер та Георг Шоллгаммер). Тут

представлено роботи грецької художниці Джорджії Саґрі, французької мисткині Лор Пруво, німецького фотографа Вольфганга Тільманса, румунського мультидисциплінарного художника Дана Перьовського та українців: художниць К. Лисовенко і К. Алійник; режисерів Р. Хімея та Я. Малащука; фотографа А. Шибетка. Друга локація – артпростір «Ніколи не вдома» – вмістив велику кількість робіт, присвячених ЛГБТК-спільноті в Києві як до, так і під час війни. Тут було представлено нові медіароботи, зокрема інсталяції у віртуальній реальності. У межах Київської бієнале у Любліні (Польща) у Galeria Labirynt Вальдемар Татарчук проводить виставку «Це лише виставка». Вона триватиме з 27 жовтня 2023 року до 22 січня 2024 року. Це – роботи українських художників, які служать у ЗСУ.

20 жовтня у Нью-Йорку, в просторі NADA East Broadway, відбулося відкриття виставки State of Emergence («Надзвичайний стан»). Минулого року цей проєкт переміг у програмі Українського інституту Visualise. У проєкті представлені митці з України, а також Європи, США, Лівану, Суринаму та Зімбабве. В експозиції – графіка, живопис, скульптури та об'ємні інсталяції. Також розміщені фото- та відеоінсталяції. Кураторки проєкту – Леся Кульчинська та Катінка Табакару. Точкою відліку обрали війну росії проти України, але зосередилися на надзвичайних ситуаціях в усьому світі.

Український культурний центр у Стокгольмі разом із Асоціацією шведських художниць та Клубом художників Швеції презентували мистецьку виставку «Пейзажі душі» («Soulscapes») у венеційському палаці Konstnärsklubben у Стокгольмі. Експозицію склали понад 40 полотен. Ці роботи створили сім українських художниць та 18 митців зі Швеції.

У лондонській інституції Le Dome з 12 по 24 жовтня експонувалася виставка «Piece of the Soil» української мисткині Ольги Штейн, присвячена дослідженню християнського досвіду проживання подій російського вторгнення в Україну. Виставка включала 3 проєкти художниці: керамічні барельєфи «Part of the soil», керамічна серія «Сад», серія картин «The experience of encountering beauty first theology».

Муніципалітет міста Париж придбав у свою колекцію роботи харківського художника В. Краснощока. Це – три фотографії, зроблені автором на початку 2022 року в Харкові про те, як місто проживає російське вторгнення та обороняється від обстрілів.

Музеї. Охорона культурної спадщини в Україні

30 жовтня в Чернігові розпочала роботу місія ЮНЕСКО в рамках реалізації проєкту «Підтримка України в галузі культури та освіти через ЮНЕСКО: реагування на надзвичайні ситуації для всесвітньої спадщини та культурних цінностей: оцінка збитків та захист». Також до роботи місії долучилися представники Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS) та українські фахівці. Упродовж тижня українські та закордонні експерти оцінювали пошкодження пам'яток культурної спадщини, яких зазнали об'єкти через російські ракетні атаки півтора року тому при наступі російської армії на місто

та окупацію частини Чернігівщини. Метою місії був пошук та збір інформації про пошкодження історичних та культурних споруд, після чого створять план з реновації пошкоджень. Серед таких об'єктів П'ятницька церква, Антонієві пещери, Чернігівський обласний академічний музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка та інші.

МКП і ЮНЕСКО верифікують геопросторові межі 20-ти об'єктів культурної спадщини України, які перебувають під посиленним захистом, відповідно до другого протоколу Гаазької конвенції 1954 року. Про це йшлося під час зустрічі заступниці міністра культури та інформаційної політики А. Бондар із представницею ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі та представницею секретаріату Гаазької Конвенції 1954 року Маїссою Імене Ачеук-Юсеф. Сторони ухвалили рішення оперативно сформувати картографічні матеріали для визначення меж об'єктів та узгодили координаційну групу. Крім того, з 23 по 27 жовтня ЮНЕСКО та ICCROM проводили тренінги для посадових осіб та представників громад, які займаються оцінкою збитків задля гармонізації законодавства та міжнародних стандартів щодо фіксації та оцінок руйнацій.

5 жовтня тимчасово виконуючий обов'язки міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандеев провів зустріч з представниками Міжнародного альянсу захисту культурної спадщини в зоні конфліктів ALIPH на чолі з Валері Фріландом. Пропозицією з боку української сторони було взяти під патронат зруйновані у результаті російської агресії культурні пам'ятки для реставрації. Допомога ALIPH у їх відновленні розширить мережу підготовки фахівців у галузі реставрації. Сторони обрали координаторів і домовилися про подальші кроки.

3 і 6 вересня у два етапи пройшов методичний воркшоп UNESCO-ICCROM щодо уніфікації методів оцінки шкоди та ризиків на місцях в Україні. Захід було організовано за підтримки ЮНЕСКО та уряду Японії у співпраці з Міністерством культури та інформаційної політики України та флагманської програми ICCROM з екстреної допомоги та стійкості культурної спадщини під час кризи. До заходу долучилася Анастасія Бондар, заступниця міністра культури та інформаційної політики (онлайн). До ініціативи також приєдналися Кріста Піккат, Директор з питань культури та надзвичайних ситуацій, ЮНЕСКО, Апарна Тандон, провідна керівниця ICCROM та представники національних інституцій та міжнародні експерти у галузі культурної спадщини.

За підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України в Києві 4–5 жовтня відбувся онлайн-семінар «Реновація музеїв: архітектура доступності і безпеки», проведений під патронатом ЮНЕСКО та ІККРОМ, у партнерстві з Національною спілкою архітекторів України для музейних працівників, урбаністів, соціологів та спеціалістів з культурної спадщини.

13 жовтня у Львові відкрилась конференція «UREHERIT. Архітектори за спадщину в Україні: відтворення ідентичності та пам'яті». В її межах українські та європейські архітектори, пам'яткоохоронці, планувальники, інженери, а також представники органів державної влади зібралися, щоб обговорити актуальні питання охорони, збереження та відновлення української культурної спадщини. Конференція є частиною великого міжнародного проекту «UREHERIT.

Архітектори за спадщину в Україні: відтворення ідентичності та пам'яті», що триватиме три роки. Його ініціатором виступила Асоціація архітекторів Литви. Співфінансується він програмою Європейського Союзу «Креативна Європа» та Радою культури Литви.

В Україну повернули 14 цінних історичних артефактів, які росіяни викрали на тимчасово окупованих територіях. Їх намагалися незаконно завезти в США. Україні повернули древню зброю від часів енеоліту до середньовіччя. Їх передала американська сторона посольству України в США. Міністерство культури та інформаційної політики України ухвалило рішення передати артефакти на тимчасове зберігання Національному заповіднику Києво-Печерська лавра.

Національний художній музей України запустив цикл щотижневих триденних подій, присвячених новим надходженням до його колекції – «Незавершені історії: нові твори з колекції». Перший захід із цього циклу відбувся 12–14 жовтня і був присвячений роботам, які музею подарував французький дослідник мистецтва Жан-Клод Маркаде. У 2021 році музейна колекція поповнилася 98 творами Михайла Андрієнка та 58 роботами Анни Старицької. Вибрані роботи митців можна було побачити в залах музею, а також поспілкуватися із фахівцями про особливості творчості української діаспори. А 28 жовтня відвідувачам представили дві роботи українського художника-футуриста Давида Бурлюка. Твори митця «Натюрморт біля моря» (середина ХХ ст.) і «Березень» (1946) музею подарував Джон Грінстайн.

За кордоном

18 жовтня в Королівському музеї образотворчого мистецтва Бельгії відбулося відкриття виставки українського художнього авангарду під назвою «Око шторму: модернізм в Україні 1900-1930 років». Експозиція включала роботи видатних українських митців, таких як Казимир Малевич, Олександра Екстер, Лазар Лисицький, Сара Шор, Михайло Бойчук та інших, які є яскравими представниками українського художнього авангарду. Художні твори для експозиції було надано Національним художнім музеєм України та музеєм театрального, музичного та кіномистецтва України. Експозицію відкрито в Королівському музеї образотворчого мистецтва Бельгії до 28 січня наступного року, потім вона продовжить подорож до інших європейських столиць.

Найцінніші експонати із колекції Львівської галереї мистецтв імені Бориса Возницького, які перебувають через війну в евакуації за кордоном, водночас відкривають для іноземців нову сторінку історії української культури. Так, 5 жовтня галерея спільно з Музеєм Королівського палацу у Варшаві та Львівським історичним музеєм відкрили у столиці Польщі масштабну виставку «Дух Львова». Представлені на ній майже сотня творів ХІХ-ХХ ст. раніше експонувалися в Палаці Лозинського. Вони є свідченням розвитку художнього процесу в Галичині починаючи з 1800 року до 1930-х років під впливом мистецтва Праги та Відня. Окрім того, у Варшаві, в галереї «Okno na kulturę», за участі Міністерства культури та національного спадку Республіки Польща та фонду «Полоніка» відбулося відкриття виставки знакової фігури скорботного Христа. Перед

війною її було знято із ренесансової каплиці Боїмів та розпочато реставрацію. Відновлення продовжили колеги в Польщі, й покищо скульптура там і залишається. Відкриття виставки відбулося за участі міністра культури та національної спадщини Польщі Пйотра Глинського, директора Національного інституту польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка» Дороти Янішевської-Якуб'як, радниці міського голови Львова Лілії Онищенко-Швець і генерального директора Львівської національної галереї мистецтв Тараса Возняка. У жовтні Тарас Возняк став лавреатом нагороди Форуму діалогу та співпраці Польща – Литва імені Єжи Гедройця у 2023 році. Він також отримав орден Литовської Республіки за заслуги в царині культури «Nesk Savo Svesa ir Tikek» (Тарас Возняк став єдиним іноземцем, який отримав цей орден). Вручення нагород відбулося у Вільнюсі 6 жовтня.

7 жовтня у Нью-Йорку, в Українському музеї, відбулося відкриття виставки «Марія Примаченко: слава Україні». Широкомасштабний проєкт в Америці презентував близько 100 творів народної художниці України. Переважну частину експозиції представляв творчий доробок Примаченко з колекції Національного музею українського народного декоративного мистецтва (73 твори). Це – живописні роботи, які репрезентують всі періоди творчості художниці, а також її керамічні твори. Крім того, на виставці представлено картини мисткині з родинної колекції Понамарчуків, а також її особисті речі з родинної колекції. Захід триватиме до 7 квітня 2024 року.

30 жовтня у норвезькому місті Фредрікстад було розгорнуто виставку «Українська нематеріальна культурна спадщина: ремесла, практики та традиції», приурочену до 20-річчя ухвалення Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини. Виставку відкрила заступниця мера округу Вікен Камілла Ейдсволд. На ній демонструвалися артефакти, включаючи фотографії, відео та різноманітні вироби, що розкривали вплив війни на українську культуру. Нематеріальну культурну спадщину було представлено через петриківський декоративний розпис, звуки кобзи та колісної ліри. Також були доступні воркшопи та майстер-класи з писанкарства, петриківського розпису та гри на кобзі, які проводили фахівці з Петриківки, Київського та Львівського кобзарських цехів, а також члени Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Виставка є результатом спільної ініціативи Центру розвитку «Демократія через культуру», Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Норвезького інституту ремесел та Музею Фредрикстад.

Аудіогід українською мовою відтепер діє в Музеї вікінгів у Швеції. Аудіопутівник українською мовою запущено у співпраці з Посольством України в Королівстві Швеція з ініціативи, яку розпочала дружина президента України Олена Зеленська. Український аудіогід також запрацював у Кіпрському археологічному музеї у Нікосії.

4 жовтня міжнародна неурядова організація «Форум слов'янських культур» (з головним офісом у Люблянні в Словенії) оголосила переможців конкурсу «ŽIVA AWARD 2023» на урочистій церемонії у столиці Словаччини Братиславі, в стінах Братиславського Граду. Премію «Živa» вже дев'ятий рік поспіль вручають найкращим музеям та місцям спадщини слов'янських народів. Серед

цьогорічних лауреатів премії сім українських музеїв: Львівський музей Івана Франка, Дніпровський національний історичний музей імені Дмитра Яворницького; Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка; Комунальний заклад «Кмитівський художній музей ім. Ю. Буханчука» Житомирської обласної ради; Комунальний заклад «Хмельницький обласний художній музей»; Музей народної архітектури та побуту у Львові імені Климентія Шептицького; Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова; Одеський художній музей. Згідно з визначенням міжнародного журі, ці українські музеї вирізняються своєю цілеспрямованістю та прагненням захистити українську культурну спадщину, національну ідентичність і громадян перед викликами теперішнього лихоліття і воєнних руйнувань. Вручення нагороди відбулося під час Форуму слов'янських культур.

Креативні індустрії В Україні

Онлайн-школа популярної культури Skvot 26 жовтня провела міжнародну онлайн-конференцію Lastivka, яка стала платформою для обміну досвідом з креативниками та митцями з України, США, Нідерландів, Португалії та Німеччини. Під час заходу разом із фандрейзинговою платформою United24 проводився збір коштів на відбудову школи на Київщині.

Дизайнери зі всієї України та з-за кордону стали часниками некомерційної конференції «Дизаріум: дизайн в складні часи», яку провів 22 жовтня у Львові простір дизайну та медіа Pixlab. Серед спікерів конференції – колишній креативний директор Apple Кен Сігал (США), графічний дизайнер і типограф Стефан Загмайстер (Австрія), співзасновник Smashing Magazine Віталій Фрідман (Німеччина) та ін.

За кордоном

Український контент-маркетплейс Depositphotos здобув перемогу в категорії «Brands & Communication Design» цьогорічної премії Red Dot. Журі премії відзначило команду Depositphotos за проєкт «Креативні тренди 2023». Цьогорічне дослідження, із яким команда змагалась за нагороду, присвячено трендам, які відображають трансформацію сенсів у суспільстві. Міжнародну премію Red Dot за дизайн і комунікацію присуджує Центр дизайну землі Північний Рейн-Вестфалія в Ессені (Німеччина).

У Варшаві 50 українських дітей-переселенців від 7 до 17 років відвідали безкоштовні майстер-класи креативного дизайнера, ілюстратора та ментора Є. Величева. Майстерню Samoprint було створено брендом RCR Khomenko, щоб розвивати дитячу креативність, перетворюючи тривожний досвід на творчий процес, спільно працювати над дитячими труднощами та розкривати їхню ідентичність, сприяючи формуванню командного духу. Організатором події стала громадська організація «Культурні географії». Фокусною темою – методика апсайклінгу. Майстер-класи відбулися в рамках проєкту «Культура допомагає», що реалізується ГО «Інша освіта» та zusa (Німеччина) за підтримки Європейського Союзу.

Німецька компанія Lesser Evil, видавець гри Death From Above, що розповідає про захист України від російського вторгнення, випустила безкоштовне оновлення, яке містить локалізацію гри на кримськотатарську мову, а також новий контент: кримськотатарські скіни для дрона та оператора, а також окремі додаткові завдання.

Література В Україні

Ювілейний літературний фестиваль Lviv BookForum пройшов у Львові з 4 по 8 жовтня (у змішаному форматі: онлайн і наживо). Фокусна тема 30-го Lviv BookForum – «Перепис майбутнього». Учасники події багато говорили про життя після війни, відбудову, майбутнє медіа, свободу думки, екзистенціальну стійкість, російську пропаганду. До заходу долучилися, зокрема, Славенка Дракуліч (Хорватія), Енн Епплбом (США) Ева Томпсон (США), Шарлотта Гітінс (Велика Британія), Еліф Батуман (США) та багато інших. BookForum відбувся за підтримки проекту Агентства США з міжнародного розвитку USAID «Зміцнення громадської довіри (UCBI)», програми сприяння громадській активності «Долучайся!» (USAID/ENGAGE), Open Society Foundation та Львівської міської ради.

Арабомовне видання творів Василя Стуса, яке вийшло у Бейруті, у видавництві «Аль Мусавер Аль Арабі», презентували в останні дні вересня у Національному музеї Тараса Шевченка. До книжки увійшли переклади віршів поета шістдесятника. Переклад здійснив ліванський перекладач, науковець і журналіст Імадеддін Раеф, який взяв участь у презентації видання. Передмову до видання написав ініціатор проекту – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Ліванській Республіці (2016–2022) Ігор Осташ.

За кордоном

З 18 по 22 жовтня відбувся 75-й Франкфуртський книжковий ярмарок у Німеччині. Від України на фестивалі було представлено національний стенд площею 200 кв. м. Організаторами програми національного стенда були Гете-інститут в Україні, Мистецький Арсенал та Український інститут книги. На українському національному стенді тривали розмови і питання про війну. «Крихкість існування» стала фокусною темою української делегації на ярмарку. Український стенд також нагадував, що понад 30 письменників загинули в розпочатій росією війні в Україні, а понад 80 авторів захищають її на фронті. У події взяли участь українські письменники Олександр Михед і Павло Казарін. Крім національного стенду, на якому відбувалася основна частина дискусійної програми, Україна має ще два: від Мистецького арсеналу та Українського інституту. Перший використав у дизайні роботи фотографа Андрія Денисенка із серії «Волонтери Чернігівщини», другий – фрагменти мозаїк художниці шістдесятниці Алли Горської. Також команда Мистецького арсеналу привезла до Франкфурта виставку робіт українських ілюстраторів, в яких вони осмислюють нинішню війну. На Франкфуртському ярмарку демонстрували свою ро-

боту 43 українських видавництва. Усі разом вони представляли понад півтисячі книжок.

Книга «Зараз щось як розкажу!» української письменниці Слави Світової з ілюстраціями Олександра Шатохіна, потрапила до одного з найпрестижніших світових каталогів дитячих книг – «Білі круки» (The White Ravens 2023). Цього-річ до каталогу увійшло 200 дитячих і підліткових книжок 39-ма мовами з 57 країн світу. Вони були відібрані експертами з дитячої літератури Міжнародної молодіжної бібліотеки в Мюнхені.

Українська письменниця Тамара Горіха Зерня отримала спеціальну відзнаку літературної премії Центральної Європи «Ангелус» – нагороду ім. Наталії Горбанєвської – за свій роман «Доця». Урочиста церемонія вручення нагород літературної премії «Ангелус» відбулась 14 жовтня.

Шведський ПЕН присудив премію імені Курта Тухольського 2023 українському поету Сергію Жадану.

Український поет І. Давиденко став одним із лауреатів польської поетичної премії Сілезіуса за збірку «Халяля» у номінації «Дебют».

Бібліотеки

В Україні

Під гаслом «Українській молоді – європейську книгу!» триває ініціатива міжнародної допомоги з відновлення бібліотечних фондів українських освітніх закладів, центрів та книгозбірень, які зазнали величезних збитків через російську агресію. У межах благодійної акції, літературу з Польщі та Нідерландів привіз заступник керівника Офісу Президента України Олексій Дніпров. Книжки направили до Центрального українського державного університету ім. В. Винниченка разом із полицкою «Українським дітям – українську книгу» та сучасною українською художньою літературою. До цього Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана отримали книги з Німеччини. Благодійна акція «Українським дітям – українську книгу!» започаткована в березні 2022 року Держкомтелерадіо спільно з Офісом Президента України та Міністерством культури та інформаційної політики України. Мета другого етапу акції – дати можливість українській молоді читати європейську книгу мовою оригіналу.

За кордоном

Українську книжкову полицку, у рамках проекту, що реалізується під патронатом Олени Зеленської, відкрито у Стамбульському університеті та у Міській бібліотеці ірландського міста Лімерік.

Благодійність

В Україні

Благодійний концерт «Дотик Янгола» Національного ансамблю солістів «Київська камерата» за участі британського віолончеліста Коліна Карра за сприяння «Дому Майстер Клас» та фестивалю Bouquet Kyiv Stage – на підтрим-

ку професійних музикантів, які доєдналися до лав ЗСУ, й тих, що постраждали через війну, – відбувся 27 жовтня у Національному заповіднику «Софія Київська». Концертний тур Коліна Карра на підтримку жертв війни спонсорувала американська неприбуткова організація «The Humanity Funds», яка реалізує численні програми в Україні спільно з місцевими партнерами. Крім участі у благодійному концерті «Дотик Янгола» музикант зіграв 28 жовтня сольний благодійний концерт на користь найбільшої дитячої лікарні в Україні «Охматдит».

18 жовтня у київському храмі св. Миколая відбувся благодійний фортепіанний концерт всесвітньо відомого угорського піаніста Петера Балатоні. Балатоні вирішив своїм мистецтвом підтримати український народ та привернути увагу до проблем, з якими наразі стикається храм. Після масштабної пожежі у 2021 році видатна культурна пам'ятка піддається руйнуванню. Крім того, уже понад 30 років залишається невирішеним питання передачі будівлі храму св. Миколая релігійній громаді, яка зараз опікується благоустроєм храму.

Голова ГО «Спільнота Бьорнерів України», лідер табору Kurenivka Я. Корець оголосив про початок благодійного проекту-збору The Hedgehog Temple («Храм їжака»), який має на меті закупити щонайменше 20 нових авто для евакуації поранених з зони бойових дій. Проект стартує не лише в Україні, а й у США та Європі. Символом збору став цьогорічний український артоб'єкт події Burning Man 2023, яка проходила з 27 серпня до 4 вересня у пустелі Блек-Рок у Неваді (США). Українська інсталяція являла собою споруду у формі їжака, збудовану із дерева, маскувальних сіток та сотні протитанкових їжаків.

За кордоном

21 жовтня у Берліні, у польському Інституті Пілецького, проходив «Культурний вікенд HURTOM». Цим заходом Посольство України в ФРН підтримало проєкт Фондації Олени Зеленської «Адреса дитинства». У його межах фундація споруджує перші 14 будинків для великих прийомних родин (так званих дитячих будинків сімейного типу), які втратили житло через війну. Ще 66 родин очікують на допомогу благодійників. «Культурний вікенд HURTOM» об'єднав найкращих українських дизайнерів, художників, музикантів, гастрономів і майстрів народних промислів, які залишаються активними, попри війну. На відкритті виступила перша леді Німеччини, дружина президента ФРН Ельке Бюденбендер.

Благодійний концерт «Доброго вечора, ми з України» відбувся 10 жовтня у Лондоні. Учасники заходу: «TVORCHI», Pianoбой, KOLA, POSITIFF та ANTON VELBOI (Wellboy). Благодійний партнер заходу – глобальна ініціатива UNITED24. Увесь прибуток з концерту буде спрямовано на допомогу Україні.

14 жовтня у Культурному центрі (KKL) в Люцерні (Швейцарія) відбувся благодійний концерт, на якому культуру України представляли Молодіжний Слобожанський симфонічний оркестр з Харкова під орудою польського диригента Юрека Дибалія та хор «Простір» під керівництвом диригента Олексія Яцюка.

Декоративно-вжиткове мистецтво

За кордоном

5 жовтня в місті Конія (Туреччина) відбулася виставка турецьких та українських митців і аматорів мистецтва «Культурна спадщина турецьких і українських ремесел Чині та Петриківського розпису». Захід відбувся за підтримки та допомоги Посольства України в Туреччині. До організації виставки долучилася Асоціація кримських тюрків.

Аматорство

За кордоном

У Чорногорії відбувся III Міжнародний фестиваль-конкурс талантів «Київська хвиля», засновницею і організаторкою якого є заслужена артистка України Таня Піскарьова. Підтримала цю подію Українська асоціація «Добра Справа» у Чорногорії. Волонтери допомогли з організацією та проведенням концертів. У фіналі змагалися учасники з України, Сербії та Чорногорії. Журі III Міжнародного фестивалю талантів «Київська хвиля» присудило перемогу криворізьким співачкам: у молодшій віковій категорії (6-9 років) – Регіні Кулиненко, а у старшій категорії конкурсу (12–15 років) – Дарині Піскарьовій.

Побратимство

Словенське місто Кочев'є стало новим побратимом Бучі. Угоду про співпрацю підписав секретар Бучанської міської ради Тарас Шаправський з Владіміром Пребілічем.

Фінське місто Вантаа та українське місто Бориспіль стали побратимами. Окремою частиною візиту української делегації були відвідини Логістичного Центру Товариства українців у Фінляндії. Серед делегатів з Борисполя був секретар міської ради Владислав Байчас. Під час візиту було обговорено можливості співпраці.

У Мелітополя Запорізької області з'явилося місто-побратим у Фінляндії. Це – Сейняюкі. Меморандум про співпрацю підписали міський голова Мелітополя Іван Федоров і Якко Кійскіля.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,

провідний редактор сектору ДЗК відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,63. Б/т. Зам. 83. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12